

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/164/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2716202157
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2716202157.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: S. C., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa rodičov: matky Mgr. C. Y., nar. X.X.XXXX, trvale bytom L. D. X, D., právne zastúpenej advokátkou JUDr. Alenou Arbetovou, Nám. sv. Martina 3A, Holíč a otca Ing. G. C., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXXX/XX, D., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Machová s.r.o., so sídlom Sasinkova 886/16, Skalica, za účasti Okresnej prokuratúry Skalica, o návrhu otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo dňa 6. apríla 2017, č.k. 2P/50/2016-132, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie zamietol návrh otca na zverenie maloletého S. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov (výrok I.) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok II.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 24 ods. 1 až 5, § 25 ods. 1 až 5, § 26 Zákona o rodine, vecne svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že nebol zistený záujem maloletého na zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd vychádzal z toho, že otec sa návrhom podaným na súde dňa 28.4.2016 domáhal zverenia maloletého S. do striedavej starostlivosti rodičov, s tým, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia spoločne a výživné k maloletého nebude určené. V návrhu uviedol, že v januári 2015 sa matka maloletého odsťahovala aj s maloletým zo spoločnej domácnosti k svojim rodičom a od uvedenej doby otec nemal možnosť sa s maloletým S. skontaktovať, keď matka mu odmietala styk s dieťaťom umožniť. Stretnutie s dieťaťom mu umožnila až dňa 3.2.2015, musel jej však podpísať potvrdenie o tom, že ho vráti do 19.00 hod. inak bude upovedomená polícia. Jeho styk s dieťaťom prebiehal od uvedenej doby veľmi problematcky, nepravidelne a plne v závislosti od rozhodnutí matky dieťaťa. Otec považoval preto zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov za riešenie v najlepšom záujme maloletého s ohľadom na ich veľmi dobrý citový vzťah, ktorý je bezdôvodným správaním zo strany matky narušovaný. Ani matka, ani kolízny opatrovník a napokon ani okresný prokurátor s návrhom otca nesúhlasili a po vykonaní dokazovania aj súd dospel k záveru, že striedavá osobná starostlivosť nie je v záujme maloletého.

3. Súd mal zistené, že rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 6P/21/2015-217 zo dňa 30.9.2015 bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky s účinnosťou od 28.1.2015 s tým, že obidvaja rodičia sú

oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletého dieťaťa v bežných veciach. Otcovi určil povinnosť prispievať na výživu maloletého S. s účinnosťou od 28.1.2015 do 31.8.2015 sumou 80 € mesačne a s účinnosťou od 1.9.2015 naďalej sumou 200 € mesačne. Určil otcovi nedoplatok na výživnom za čas od 21.1.2015 do 30.9.2015 v sume 210 €. Otcovi súd upravil styk s maloletým S. každý týždeň v utorok a štvrtok od 15.00 hod do 18.00 hod, každý nepárny týždeň v roku v nedeľu od 9.00 hod do 18.00 hod. Súd konanie o návrhu otca na zverenie mal. dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov zastavil. V odôvodnení rozhodnutia súd okrem iného uviedol, že zverením maloletého do osobnej starostlivosti matky budú dieťaťu lepšie zabezpečené podmienky a predpoklady na jeho riadny vývoj, výchovu a celkovú starostlivosť s ohľadom na útlý vek maloletého (2 a pol roka) a jeho prirodzenú fixáciu na matku, ktorá mu zabezpečuje celodennú starostlivosť. Otec v podanom návrhu opätovne navrhuje striedavú starostlivosť tvrdiac, že sa nemôže podieľať na výchove maloletého v dostatočnom rozsahu, s matkou nemá problém komunikovať, avšak ona to odmieta a väčšinou spolu komunikujú formou SMS správ. Maloletý niekedy odmieta ísť so svojim otcom a podľa matky mal maloletý psychické problémy, vyjadril obavy či zostane s matkou bývať, pričom jeho psychické problémy sa prejavili pomočováním. S. odmieta ísť so svojim otcom, pretože tento mu povedal, že ho matka neľúbi. Nechce spať u svojho otca, spáva s matkou v posteli, potrebuje jej blízkosť. Podľa tvrdenia matky rodičia nevedia spoločne komunikovať. Súd mal zo šetrenia kolízneho opatrovníka zistené, že matka riadne a zodpovedne zabezpečuje starostlivosť a výchovu maloletého a kolízny opatrovník vzhľadom k silne narušenej komunikácii rodičov a s prihliadnutím i k veku dieťaťa nepovažoval za vhodnú striedavú osobnú starostlivosť, navrhol ale upraviť styk otca s maloletým v čo najširšom rozsahu.

4. Z vykonaného dokazovania súd vyvodil právny záver, že od posledného súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu neprišlo k žiadnej podstatnej a závažnej zmene pomerov, ktoré tvorili skutkový základ predchádzajúceho súdneho rozhodnutia. V časti zverenia maloletého a v časti úpravy styku otca s maloletým pôvodný rozsudok nadobudol právoplatnosť 3.11.2015, pričom pri rozhodovaní o zverení maloletého S. do osobnej starostlivosti matky súd v tom čase vychádzal zo záujmu maloletého na jeho zverení do osobnej starostlivosti matky, ktorá zabezpečovala jeho celodennú starostlivosť a taktiež s ohľadom na útlý vek maloletého, ktorý mal 2 a pol roka a jeho prirodzenú fixáciu na matku. Súd prvej inštancie dôvodil, že od tohto posledného rozhodnutia ubehla pomerne krátka doba, v súčasnosti má maloletý S. 4 roky, navštevuje materskú škôlku a s otcom sa stretáva v rámci súdom upraveného styku, pričom stretnutia sú nepravidelné. Matka maloletého S., prípadne niekto z rodinných príslušníkov matky, maloletého na stretnutie s otcom vždy riadne pripraví, avšak maloletý viackrát odmietol so svojim otcom stretnutie zrealizovať. Dôvody pre ktoré sa nezrealizoval styk otca s maloletým boli rôzne, niekedy to bol zdravotný stav maloletého, ale oveľa častejšie skutočnosť, že maloletý S. s otcom nechcel ísť. Súd nemal v konaní preukázané, že by matka opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňovala otcovi styk s maloletým S., čo by bol zákonný dôvod pre zrealizovanie zmeny súdneho rozhodnutia o osobnej starostlivosti v zmysle ust. § 25 ods. 4 zákona o rodine. Práve naopak, matka maloletého na stretnutie s otcom pripraví a podľa jej vyjadrenia, je to práve ona, ktorá maloletého na stretnutie s otcom prehovára. Predpokladom na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti je jednoznačný záujem dieťaťa na zverení do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd musí vždy prihliadať na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia ako aj na schopnosť rodičov dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na útlý vek maloletého, na jeho silné citové väzby na matku, na skutočnosť, že stretnutia s otcom prebiehajú nepravidelne, pričom sú len krátkeho trvania (v utorok a vo štvrtok vždy len 3 hodiny a každú nepárnu nedeľu 9 hodín), maloletý v domácnosti otca ešte v noci nespál a preto dospel k záveru, že striedavá osobná starostlivosť rodičov by v súčasnosti nebola v záujme dieťaťa. Pokiaľ je záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom, predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa, rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich s financovaním potrieb dieťa, s presúvaním jeho osobných vecí z domácnosti jedného rodiča do domácnosti druhého rodiča, so zdravotnou starostlivosťou maloletého, hlásením jeho pobytu a pod. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že rodičia maloletého spolu nekomunikujú, nevedia sa spolu rozprávať, nepredávajú si informácie o stave maloletého pri preberaní, prípadne odovzdávaní dieťaťa, vzťahy medzi rodičmi sú napäté, komunikujú medzi sebou formou SMS správ. Pokiaľ je dieťa vystavené napätej atmosfére, ktorá vyplýva zo zlého vzťahu svojich rodičov, pôsobí to nepriaznivo na jeho zdravý psychický vývin. Rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa by malo vychádzať zo spoločnej vôle a dohody rodičov, schopnosti spolu komunikovať a spolupracovať a nezapájať dieťa do svojich

vzájomných problémov (rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 48/04). Za takejto situácie, keď rodičia maloletého dieťaťa spolu nekomunikujú, vzťahy medzi nimi sú značne napäté, súd dospel k záveru, že striedavá osobná starostlivosť by nebola v záujme maloletého dieťaťa a návrh otca zamietol, pričom nevykonával otcom navrhované dokazovanie znaleckým posudkom, keď mal za to, že znalecké dokazovanie ohľadom citových väzieb maloletého k otcovi by v danom prípade bolo nadbytočné a pre maloletého zaťažujúce, pretože v danom konaní nemal súd preukázaný už základný predpoklad, kedy je možné pristúpiť k zmene pôvodného súdneho rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, a to podstatnú zmenu pomerov na strane dieťaťa, prípadne na strane jeho rodičov. Súd rovnako nepristúpil ani k rozšíreniu styku otca s maloletým, pretože od posledného súdneho rozhodnutia o úprave styku otca s dieťaťom uplynula len veľmi krátka doba a styk neprebíha ani v takom rozsahu ako bolo určené. Je potrebné, aby si maloletý na stretnutia s otcom zvykol, na tieto sa tešil, aby sa medzi nimi upevnil citový vzťah a až následne je možné tento styk otca s dieťaťom meniť, rozširovať, avšak postupne a nie takým razantným spôsobom ako to navrhol otec vo svojom návrhu.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 C.m.p. a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

5. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec, majúc za to, že súd rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým záverom. Poukázal na to, že už v predchádzajúcom konaní sp.zn. 6P/21/2015 otec opakovane uvádzal, že napriek riadne určenému rozsahu styku, mu tento nie je umožňovaný, dokonca často bez uvedenia dôvodu zo strany matky, pričom otec predložil v konaní podrobný rozpis stretávania s maloletým, v ktorom konkrétne popisuje situácie vzniknuté v deň uskutočnenia styku alebo tomuto dňu bezprostredne predchádzajúce a predkladá tiež komunikáciu s príslušným kolíznym opatrovníkom, kde žiada o pomoc a nápravu tak, aby jeho styk s maloletým mohol byť realizovaný v zmysle súdneho rozhodnutia. Podľa odvolateľa teda nie je pravdivé tvrdenie súdu v odôvodnení rozsudku, že nemal preukázané, že by matka opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňovala otcovi styk s maloletým, v čom by inak súd videl dôvod pre zmenu súdneho rozhodnutia. Aj z dokazovania vyplynulo, že matka začala obmedzovať stretávanie otca s maloletým, keď ako dôvody uvádzala negatívne psychické prejavy u dieťaťa, ako strhávajúce zo sna, nekľud, nespavosť, plač, ako i nočné mory, ktoré podľa jej vyjadrení prestali, keď obmedzila stretávanie otca s maloletým. Už v minulom konaní otec z dôvodov takýchto závažných tvrdení navrhoval vykonanie znaleckého dokazovania zameraného na zistenie psychického stavu dieťaťa a zistenie príčiny vzniku takýchto negatívnych psychických prejavov u dieťaťa, súd však znalecké dokazovanie nenariadil a vychádzal iba zo správy psychológa, z ktorého záverov vyplýva, že obaja rodičia majú s maloletým vytvorený bezpečný a kvalitný vzťah. Už v prvom konaní sa otec domáhal zverenia maloletého do striedavej starostlivosti a opakovane prezentoval záujem o dohodu na výkone rodičovských práv a preto svoj návrh zobral späť s tým, že bude rešpektovať rozhodnutie dieťaťa a vyjadril sa, že ak syn nebude chcieť k nemu ísť, nebude ho nasilu brať z domácnosti matky a riešiť vzniknutú situáciu prostredníctvom ÚPSVaR. Táto skutočnosť bola veľmi významná a v správaní matky bola v ďalšom konaní ako modus operandi rozvíjaná a prehlbovaná a i súdom v odôvodnení rozsudku ustálená tak, že súd uzatvoril, že maloletý na stretnutie s otcom nechce ísť. Napriek týmto preukázaným skutočnostiam vyplývajúcim z pripojeného spisu OS Skalica 6P/21/2015 sa súd týmito skutočnosťami nezaoberal a ani takou významnou skutočnosťou prečo a z akého dôvodu sa maloletý nielen vo veku necelých dvoch rokov, ale i v súčasnosti vo veku štyroch rokov nechce sám od seba so svojím otcom stretnúť a koná podľa toho ako sa vyjadril v minulosti otec pred súdom, že keď maloletý s ním nebude chcieť ísť na stretnutie, ho nebude nútiť. Naopak, súd uzatvoril, že nemal preukázané, že by matka bezdôvodne a zámerne neumožňovala otcovi styk s maloletým, napriek tomu, že žiadny iný dôkaz ako výsluch matky v tomto smere nebol produkovaný a tvrdenie otca o opaku súd ponechal bez povšimnutia, rovnako ako navrhované znalecké dokazovanie z dôvodu nadbytočnosti a záťažave pre maloletého ako i z dôvodu, že nemal preukázaný základný predpoklad pre zmenu pôvodného rozhodnutia a síce podstatnú zmenu pomerov. Otec však nesúhlasí s názorom súdu, že by znalecké dokazovanie detským pedopsychológom malo byť pre maloletého zaťažujúce, práve naopak, psychológ by mohol pomôcť pri zodpovedaní základných otázok ohľadom najlepšieho záujmu maloletého. Zistiť jeho postoj, pocity, psychický stav a dôvody, prečo otca odmieta. Navrhované znalecké dokazovanie súd nevykonával, napriek tomu, že s ním súhlasil i kolízny opatrovník na pojednávaní dňa 28.2.2017, i keď na ďalšom pojednávaní už na jeho vykonaní netrval a to bez akéhokoľvek vysvetlenia. Otec tiež poukázal na to, že z ním predkladaného prehľadu stretávania sa s maloletým v rámci tohto konania od podania návrhu 28.4.2016 je evidentné, že jeho stretávania s maloletým prebiehajú nepravidelne a sú výlučne

v dispozícii matky, bez možnosti náhradného termínu a bez možnosti prespávania. Odmietavý postoj maloletého k otcovi súd žiadnym spôsobom neskúmal, napriek tomu, že v rozhodnutí sám konštatuje, že od posledného súdneho rozhodnutia styk neprebíha ani v rozsahu určenom súdom. Súd napriek tomu uzatvoril, že je potrebné, aby si maloletý na stretnutia s otcom zvykol, na tieto sa tešil a až následne je možné tento styk s dieťaťom meniť a rozširovať, pričom súd opomenul uviesť návrh, akým spôsobom si má maloletý na stretnutia s otcom zvyknúť, keďže na stretnutia s ním nechce ísť a z dokazovania nevyplýval dôvod prečo. Tiež sa súd nevysporiadal so skutočnosťou z akého dôvodu je komunikácia medzi rodičmi napätá. Závery súdu znevýhodňujú jedného z rodičov, ktorého preukázateľná snaha a záujem podieľať sa v rovnakom rozsahu na výchove svojho dieťaťa je negovaná negatívnym postojom druhého rodiča. Záujem dieťaťa by mal byť preukázaný konkrétnym dôkazom, v tomto prípade by to mal byť znalecký posudok z odboru pedopsychológie, inak je záujem dieťaťa tak, ako bol súdom konštatovaný, iba všeobecným pojmom. Striedavá osobná starostlivosť má v prvom rade zabezpečovať primeraný kontakt s obidvomi rodičmi, redukovať traumatizáciu detí po rozchode rodičov, prispievať k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju detí. Záujem dieťaťa treba posudzovať z hľadísk objektívnych a nie zo subjektívneho hodnotenia výhodnosti či nevýhodnosti toho ktorého z rodičov. Len samotný formálny ničím nepodložený nesúhlas jedného z rodičov nemôže byť prekážkou zverenia maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Otec bol toho názoru, že súd v danom konaní postupoval v rozpore s ustanoveniami Zákona o rodine, Ústavy SR, i Dohovoru o právach dieťaťa a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Okresná prokuratúra Skalica v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu považovala napadnuté rozhodnutie za zákonné a založené na spoľahlivo zistenom skutkovom stave. Nestotožnila sa s argumentami otca uvedenými v podanom odvolaní, keď napadnuté rozhodnutie reflektuje predovšetkým záujem maloletého tak, ako bol zistený a preukázaný z dôkazov na pojednávaní. Uviedla, že základným predpokladom striedavej osobnej starostlivosti je najmä dohoda a spolupráca rodičov maloletého dieťaťa. Osobitne poukázala na nevyhnutnosť, aby rodičia svojim správaním a vzájomným pôsobením zabezpečovali maloletému stabilitu výchovného prostredia, čo v sebe zahŕňa schopnosť rodičov dohodnúť sa na všetkých záležitostiach maloletého resp. schopnosť vzájomnej komunikácie. Preto existencia určitej miery komunikácie a vzájomnej kooperácie je základným predpokladom nariadenia striedavej osobnej starostlivosti. Samotná skutočnosť, že obaja rodičia majú o osobnú starostlivosť záujem a že sú z hľadiska fyzického, psychického a existujúcich vhodných bytových podmienok obaja spôsobilí sa o dieťa starať, nevedie ešte opodstatnene k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je pre dieťa vhodná, pokiaľ nie je preukázané aj splnenie ďalších zákonom stanovených podmienok kumulatívne právnou úpravou požadovaných. Významným faktorom z hľadiska posúdenia splnenia zákonných predpokladov je zistenie, či rodičia napriek rozvratu ich vzťahov dosahujú takú psychickú a mentálnu vyspelosť, že v záujme dieťaťa sú schopní eliminovať prejavy svojich vážne narušených vzťahov do takej miery, aby to na dieťa nemalo negatívny dopad. V obdobnom duchu vyznieva judikatúra všeobecných súdov v tejto otázke, v ktorej spoločným menovateľom je nevyhnutnosť vzájomnej spolupráce pri výchove maloletého. V danom prípade otec podal návrh po necelých šiestich mesiacoch od právoplatnosti predchádzajúceho rozhodnutia, pričom z vykonaného dokazovania je nepochybné, že obaja rodičia prejavujú skutočný záujem podieľať sa na výchove maloletého, je preukázané, že obaja rodičia po materiálnej stránke sú spôsobilí maloletému zabezpečiť dostatočne vhodné prostredie na jeho nerušený a zdravý vývin, avšak prokuratúra vníma ako problematický v stav vzájomných vzťahov medzi rodičmi v akom sa nachádzajú v súčasnosti po ich rozchode. Okresná prokuratúra je toho názoru, že súd správne a v súlade s vykonaným dokazovaním uviedol, že rodičia majú veľký problém spolu komunikovať a viesť konštruktívny dialóg, čoho následkom je to, že už pri momentálnom výkone styku s maloletým nie sú si schopní odovzdať potrebné informácie týkajúce sa maloletého a na výchove maloletého vzájomne kooperovať. Prokurátorka poukázala na to, že argumenty otca uvádzané v odvolaní sa väčšinou javia ako presadzovanie jeho záujmov a snaha o napĺňanie jeho potrieb a nie záujmu maloletého. Stav, keď styk upravený skorším súdnym rozhodnutím neprebíha v zmysle súdnej úpravy, nemožno zhojiť zmenou styku do formy striedavej osobnej starostlivosti a to najmä v prípade, keď vzťahy medzi rodičmi nevytvárajú stabilné prostredie k tomu, aby maloletý mal rovnaký citový vzťah k obojom rodičom. Citový vzťah maloletého k otcovi sa javí ako mierne oslabnutý, avšak na jeho nápravu sa nejaví ako účelné vystavovať maloletého znaleckému skúmaniu, keď na pojednávaní bolo jednoznačne preukázané, že podiel viny na súčasnom stave narušených rodinných vzťahov otca s maloletým majú obaja rodičia. Je preto predovšetkým na nich, aby na vzájomnom vzťahu s maloletým pracovali, pozitívne ho rozvíjali v záujme toho cieľa, aby sa maloletý na styk s otcom tešil. Len tak bude možné vysloviť záver o splnení všetkých formálnych ako aj materiálnych podmienok nariadenia

striedavej osobnej starostlivosti. S poukazom na uvedené nepovažuje okresná prokurátorka nariadenie osobnej striedavej starostlivosti v záujme maloletého v zmysle definície vyplývajúcej z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa a Zákona o rodine. Je však treba, aby sa rodičia snažili stabilizovať vzájomné vzťahy prostredníctvom odborného sociálneho poradenstva (ktoré im bolo ponúknuté, no odmietli ho), prípadne iného odborného programu, ďalej pracovať na upevnení vzťahu otca s maloletým a až následne uvažovať o vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti. S poukazom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a pokiaľ by v rámci zisťovania skutočného stavu veci odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné dosiahnuť upevnenie vzťahu otca s maloletým, za vhodné sa môže javiť rozšírenie styku otca s maloletým, prípadne napomôcť napraviť vzájomnú komunikáciu medzi rodičmi niektorým z výchovných opatrení.

7. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že rozsudok považuje za vecne a právne správny a odvolanie neobsahuje akýkoľvek zákonný relevantný dôvod. Otec totiž nespochybnil dôvody, ktoré viedli súd k jeho rozhodnutiu, ani zistený skutkový stav a neuviedol ani argumenty, pre ktoré by rozhodnutie bolo nesprávne. V zásade len opísal odôvodnenie a trvá na nariadení znaleckého dokazovania a to najmä preto, aby zistil, aký má vzťah so synom. Pre dosiahnutie uvedeného by však postačovalo, pokiaľ by sa otec dostavoval na poradenstvo, ktoré v minulosti realizoval ÚPSVaR, na ktoré sa dostavil iba jedenkrát a ďalšie sedenia odmietol. Uviedla, že súd vykonal rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého kolízny opatrovník aj prokurátor návrh na striedavú osobnú starostlivosť jednoznačne a jasne odmietli a to okrem iného aj z dôvodov na strane otca, ktoré otec (ani v záujme vlastného syna) riešiť nechce a vinu zvaľuje na matku. Otec v odvolaní pritom opomenul uviesť ako sa opakovane nedostavoval na predvolania Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, čím vlastne nesúhlasil s návrhmi na zlepšenie vzájomnej komunikácie a vzťahu otca a syna, pričom matka vždy v záujme syna bez ďalšieho s takými stretnutiami súhlasila a na ne chodila. Otec rovnako nesúhlasil ani s návrhom ÚPSVaR na pojednávaní, aby boli zaradení do programu na zlepšenie komunikácie a vzťahov realizovaného ÚPSVaR. Otec na uvedené nedbá a opakovane požaduje znalecké dokazovanie, ktoré nemá opodstatnenie. Už zo samotného podania otca pritom nebolo zrejmé prečo sa domnieva, že by striedavá starostlivosť vôbec mala byť pre maloletého vhodnou. Viac než svojmu vzťahu s maloletým sa otec venuje vo svojich podaniach vzťahu medzi rodičmi dieťaťa, pričom otec sa dodnes nevysporiadal s ukončením vzťahu medzi rodičmi a matke sa prostredníctvom syna snaží ublížiť. Z vykonaných dôkazov pritom súd konštatoval, že nebolo zistené, že by matka akokoľvek synovi bránila v stretávaní s otcom. Poukázala na Ústavný nález sp.zn. I ÚS 3216/13 v ktorom sa uvádza, že nie je možné zveriť dieťa do striedavej starostlivosti, ak by uvedená úprava predstavovala pre dieťa neprimeranú záťaž. Matka uviedla, že rodič by mal dbať o výchovu syna aj po citovej, rozumovej a mravnej stránke, pričom uvedené určite nenapĺňa urážanie matky pred maloletým, rovnako nedodržanie sľubu zo strany otca pred súdom, sústavné podávanie nových návrhov na súd, existencia iných bezdôvodných žalôb voči matke, vyhrážanie sa trestnými konaniami nie je možné nebrať v tejto súvislosti do úvahy. Napokon sa matka stotožnila aj so záverom súdu prvej inštancie, že v uvedenom prípade nedošlo k žiadnej zmene pomerov od posledného súdneho rozhodnutia, s čím sa stotožnil aj otec, nakoľko v odvolaní rozhodnutiu súdu prvej inštancie v tomto smere ani nesprávnosť nevyčíta. Preto žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

8. Po začatí odvolacieho konania dňa 3.8.2017 doplnil otec svoje odvolanie keď uviedol, že skutočnosti, na ktoré v odvolaní poukázal naďalej pretrvávajú a zo strany matky mu nie je umožňovaný styk s maloletým, zdôrazňujúc matkou uvádzané dôvody, že maloletý na stretnutie s otcom nechce ísť. Takto sa od posledného pojednávania vo veci v apríli 2017 uskutočnilo len jedno stretnutie s maloletým a to dňa 25.6.2017 a odvtedy napriek tomu, že sa na každý súdom určený termín stretnutia riadne dostavil, nemal možnosť s maloletým tráviť čas, pričom podrobné dôvody, pre ktoré sa konkrétne stretnutia neuskutočnili uviedol v prílohe, ktorou je prehľad ich stretávaní. Uviedol, že túto situáciu riešil i prostredníctvom kolízneho opatrovníka avšak kolízny opatrovník viacmenej zostáva nečinný. Nie je teda možné, aby mal otec možnosť vytvoriť si so synom bližší vzťah, keďže stretávanie absentuje. Dôvody, pre ktoré styk nie je zo strany matky umožňovaný, opakovane napádal otec v konaní, keď matka uvádzala najskôr psychickú traumu maloletého zo stretávania s otcom, neskôr jeho nezáujem a v podstate až odpor k otcovi, ktorý vyústil do takého správania, že maloletý stretnutia s otcom odmieta. Príčina takéhoto správania doposiaľ nebola zisťovaná. Od posledného pojednávania matku opakovane žiadal aj o možnosť, aby maloletý mohol u otca prespať, čo táto odmietla, rovnako odmietla možnosť, aby otec strávil s maloletým dovolenku. V danej veci podal otec na súde návrh na výkon rozhodnutia, ktorého však praktický dopad nevyrieši možnosť nielen stretávania otca s maloletým, ale ani otcovu a synovu možnosť budovania a

rozvíjania vzájomného vzťahu a najmä nevyrieši, z akých dôvodov už od dva a pol roka otca v podstate odmieta. Otec je toho názoru, že je potrebné v konaní najprv zodpovedať tieto otázky a až následne vo veci relevantným spôsobom rozhodnúť.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - otec dieťaťa (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

10. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 2P/50/2016 je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému S. na návrh otca, ktorý sa domáhal zverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý návrh otca zamietol.

11. Odvolací súd po preskúmaní celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie vecne správne. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach naň odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Na zdôraznenie jeho správnosti odvolací súd dopĺňa:

12. Podľa § 24 ods.2 ZoR, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

13. Podľa § 24 ods. 4 ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

14. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

15. V prejednávanej veci išlo o zmenu existujúcej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému, určenej pôvodne súdnym rozhodnutím zo dňa 30.9.2015 v konaní sp. zn. 6P/21/2015, ktoré skončilo tiež zamietnutím prvého otcovho návrhu na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti s poukazom na útlý vek dieťaťa (2 a pol roka) a jeho prirodzenú fixáciu na matku. Už približne po pol roku podal otec opätovne návrh na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Právny základ pre rozhodovanie v tejto veci poskytovalo súdu ustanovenie § 26 Zákona o rodine, ktoré možnosť zmeny skoršieho rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností podmieňuje zmenou pomerov. Takouto zmenou sa v zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe súdov v oblasti rodinného práva rozumie len podstatná zmena okolností významných pre optimálnu úpravu tej-ktorej otázky a to zmena zistená porovnaním okolností existujúcich v čase pôvodného rozhodovania a v čase rozhodovania o zmene v novom konaní iniciovanom v tomto prípade otcom maloletého. Súd prvej inštancie po zistení okolností rozhodujúcich pre posúdenie vhodnosti navrhovanej striedavej osobnej starostlivosti a ich porovnaním so stavom v čase skoršieho rozhodovania a stavom súčasným dospel k záveru, že podstatná zmena pomerov tu oproti r. 2015 nenastala a s týmto záverom sa odvolací súd stotožnil. Naďalej tu pretrváva silná citová naviazanosť maloletého na matku a zároveň s ohľadom na úroveň vzťahov medzi otcom a maloletým je existujúca úprava styku otca s maloletým primeraná, čo v spojení s problémovou komunikáciou rodičov nevytvára vhodné podmienky pre striedavú osobnú

starostlivosť rodičov o dieťa. Najlepšiemu záujmu maloletého dieťaťa naďalej zodpovedá úprava, podľa ktorej je zatiaľ dieťa zverené do výlučnej starostlivosti matky s tým, že otec sa na jeho starostlivosti a výchove podieľa formou stretávania podľa doterajšej úpravy (v utorky a štvrtky od 15.00 hod do 18.00 hod a každý nepárny týždeň v roku v nedeľu od 9.00 hod do 18.00 hod.). V danej veci majú obaja rodičia vybudovaný citový vzťah k maloletému a obaja sú dôležitou súčasťou sociálneho a psychického vývoja maloletého. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že otec sa s maloletým síce stýka, styk však neprebíha celkom bezproblémovo v zmysle súdnej úpravy, keď nie vždy sa skutočne realizuje a to nezriedka z dôvodu, že maloletý sa s otcom nechce stretnúť. Možno teda konštatovať, že doterajší priebeh stretávania nemožno považovať za optimálny a taký, ktorý by prispieval k harmonickému rozvoju vzťahov medzi otcom a maloletým, avšak rozvoju tohto vzťahu istotne nemôže byť nápomocné zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Z dokazovania vyplynulo, že od poslednej úpravy vykonanej v r. 2015 sa vzťah otca a maloletého S. neposunul do takej úrovne, aby bolo v záujme maloletého rovnocenné vykonávanie osobnej starostlivosti o dieťa oboma rodičmi, ktorá úprava by v súčasnosti nevytvárala priestor pre napĺňanie emocionálnych potrieb maloletého a bola by celkom zrejme v rozpore s vôľou maloletého, ktorý jednoznačne aj v súčasnosti preferuje matku.

16. Otec v odvolaní dôvodí tým, že súd nedostatočne zistil skutočný stav, keď nenariadil v konaní znalecké dokazovanie zamerané na zistenie psychického stavu dieťaťa a zistenie príčin, pre ktoré sa maloletý vo veku štyroch rokov nechce s otcom stretnúť, keď otec sa domnieva, že maloletý tak nekoná sám od seba a za takýmto správaním vidí zrejme vplyv matky. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ust. § 185 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhoduje vždy súd. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný všetky navrhované dôkazy vykonať, pričom nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom. Dôkazy, ktoré súd vykoná, následne vyhodnotí z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre konanie, pričom v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má ten ktorý dôkaz hodnotiť, keďže sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu však nie je svojvoľná, keď súd hodnotí každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 CSP). Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

17. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie nenariadil vo veci otcom navrhované znalecké dokazovanie, považujúc ho s ohľadom na predmet konania za nadbytočné a zaťažujúce pre maloletého S., odvolací súd sa s takýmto postupom súdu prvej inštancie stotožňuje. Ani odvolací súd nepovažoval v súčasnosti znalecké dokazovanie za potrebné, nakoľko súdom prvej inštancie bolo vykonané v dostatočnom rozsahu a poskytlo pevný základ postačujúci pre prijatie záveru o nevhodnosti striedavej osobnej starostlivosti. Z dokazovania bolo spoľahlivo zistené, že otec síce prejavuje skutočný záujem podieľať sa rovnocenne s matkou na výchove a starostlivosti o maloletého a z hľadiska osobnostného i po materiálnej stránke je spôsobilý o maloletého sa adekvátne postarať, avšak s ohľadom na doterajší priebeh ich stretávania ako aj s ohľadom na postoj maloletého k otcovi, nebola by striedavá osobná starostlivosť v najlepšom záujme maloletého, ani by neboli takto lepšie zaistené aktuálne potreby dieťaťa a pokiaľ by aj súdom nariadená takáto forma starostlivosti bola, maloletý by ju odmietol. Možno pritom dôvodne predpokladať, že ani znalecké dokazovanie by neprineslo v tomto prípade žiadny zvrät a jeho závery by neznali v prospech striedavej starostlivosti. Dokonca aj pokiaľ by tomu tak bolo, treba konštatovať, že s ohľadom na ostatné doposiaľ vykonané dokazovanie je málo pravdepodobné, že by bolo aj v takom prípade návrhu vyhovené. Znalecké dokazovanie tak postráda v tomto konaní dôvod a jeho nariadenie bolo by v rozpore so zásadou hospodárnosti konania.

18. Na správaní maloletého má svoj podiel otec a nepochybne aj matka, keď maloletý v podstate dopláca na konfliktný vzťah svojich rodičov a neschopnosť ich komunikácie. Ani z otcom predloženého prehľadu stretávania s maloletým (a dôvodov, pre ktoré sa konkrétne stretnutia neuskutočnili) pritom nevyplýva, že by matka maloletému v styku s otcom bezdôvodne bránila. Otec vytyka prvoinštančnému súdu, že príčina takéhoto správania maloletého doposiaľ nebola zisťovaná. Odvolací súd k tomuto argumentu uvádza, že toto ani nebolo úlohou súdu v tomto konaní. Predmetom konania otec urobil zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti a záver z dokazovania je jednoznačný a síce, že vzhľadom k zistenému skutočnému stavu takáto forma starostlivosti v súčasnosti nie je v záujme maloletého. Otcovi však nič nebráni otázku zlepšenia kvality jeho vzťahov s maloletým, rovnako ako s matkou maloletého,

riešiť mimo súdneho konania, a to aj formou psychologických konzultácií, ktoré ako vyplýva z obsahu spisu boli už rodičom ponúknuté kolíznym opatrovníkom.

19. Vedený týmito úvahami odvolací súd sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky pre zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, keď od ostatného rozhodnutia súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, ku ktorej došlo v r. 2015 nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, či už na strane rodičov, alebo maloletého dieťaťa, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozhodnutia. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie za použitia ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil pričom v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje. Záverom odvolací súd uvádza, že nepovažoval za potrebné za súčasného stavu ani meniť súdom určenú úpravu styku otca s maloletým, ktorá je postačujúca a ak sa naozaj bude v tomto rozsahu realizovať, do budúcnosti nie je vylúčené zvažovať rozšírenie styku alebo striedavú osobnú starostlivosť. Súd rovnako nepovažoval za dôvodné ani ukladať rodičom výchovné opatrenia spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu, keďže takáto možnosť je im ponúknutá na dobrovoľnej báze a je to práve otec maloletého, ktorý nemá záujem túto možnosť využiť, hoci podľa názoru odvolacieho súdu práve takéto poradenstvo ponúka účinný nástroj na pochopenie synovho správania a zlepšenie ich vzájomných vzťahov.

20. Súčasne odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania a to za použitia ust. § 52 CMP v spojení s § 58 CMP a ust. § 396 ods. 1 CSP.

21. Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.